TÜRKÇE

6. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 2 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

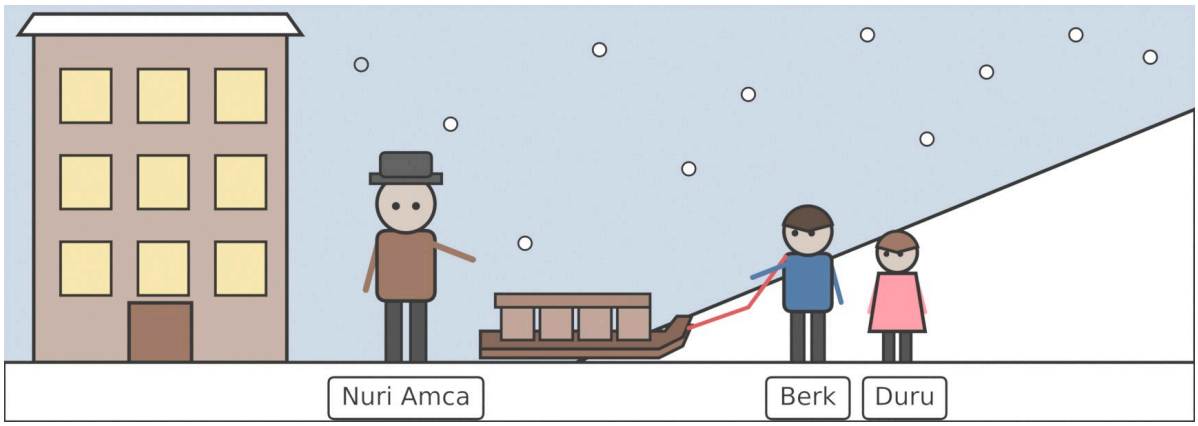
Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. ESKİ USUL KIZAK

Ocak ayının ortasında, bir cumartesi sabahı her yer kar içindeydi. Berk ile kardeşi Duru, apartmanın arkasındaki yokuşta kaymak istiyordu ama kızakları yoktu. Bahçede onları üzgün gören komşuları Nuri Amca, "Biz çocukken kızağımızı kendimiz yapardık." dedi. Nuri Amca, köyünde iki uzun tahtanın ön uçlarını karda takılmasın diye yuvarlak biçimde yonttuklarını anlattı. Bu tahtaların üzerine oturmak için kısa tahtalar çakar, kızağın önüne de çekmek için bir ip bağlarlarmış. Çocuklar hemen bodrumdaki eski tahtaları getirdi. Nuri Amca'nın yardımıyla öğlene kadar kızağı bitirdiler. O gün akşama kadar yokuştan sırayla kaydılar. Ertesi gün Duru, kızağı olmayan çocuklar da kayabilsin diye apartmanın kapısına "Kızağımızı paylaşıyoruz!" yazan bir kâğıt astı.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

1.1. Hikâyedeki olaylar nerede ve ne zaman geçmektedir? Metinden hareketle yazınız. (5 puan)

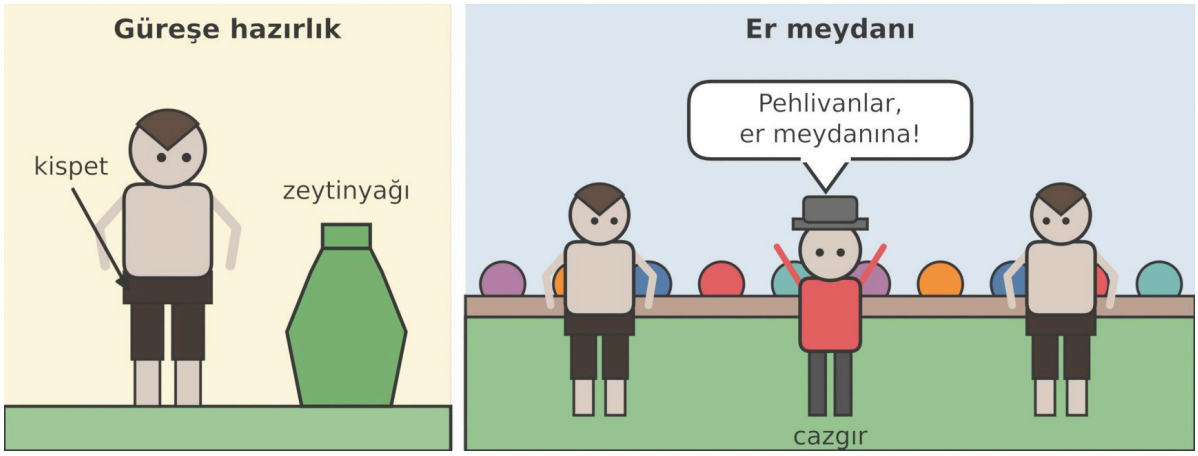
1.2. Nuri Amca'nın anlattığına göre o, çocukluğunda kızağını nasıl yapardı? (5 puan)

1.3. Berk ile Duru kızağı bitirdikten sonra ne yaptı? Duru ertesi gün ne yaptı? Metinden hareketle yazınız. (5 puan)

2. ER MEYDANINDAN BİR GELENEK: KIRKPINAR

Kırkpınar Yağlı Güreşleri, yüzyıllardır her yaz Edirne'de düzenlenen geleneksel bir güreş şenliğidir. Bu güreşlere katılan sporculara pehlivan denir. Pehlivanlar güreşe hazırlanırken önce kispet adı verilen, genellikle manda derisinden yapılmış dar paçalı bir pantolon giyer. Ardından vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağlarlar. Güreşe tutuşmadan önce de ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak hafifçe sıçrarlar; bu hareketlere peşrev denir. Güreşlerin yapıldığı çimenlik alana er meydanı denir. Er meydanında pehlivanları seyirciye tanıtan kişi cazgırdır. Cazgır, pehlivanların adlarını ve nereli olduklarını yüksek sesle duyurur; onlara dua ederek güreşi başlatır. Kırkpınar Yağlı Güreşleri, 2010 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi'ne alınmıştır.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

2.1. Bu metin neyi anlatmaktadır? Konusunu yazınız. (5 puan)

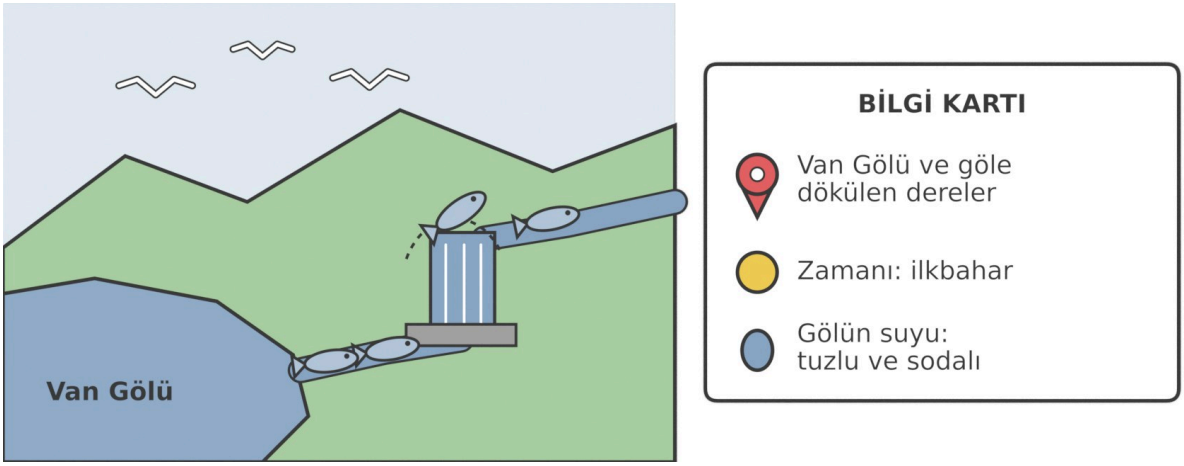
2.2. Metne göre pehlivanların güreşten önce yaptığı hazırlıkları sırasıyla yazınız. (5 puan)

2.3. Cazgır er meydanında hangi işleri yapar? Metinden iki örnek veriniz. (5 puan)

3. AKINTIYA KARŞI YÜZEN BALIKLAR: İNCİ KEFALİ

Van Gölü, Türkiye'nin en büyük gölüdür. Gölün suyu hem tuzlu hem de sodalı olduğu için burada çok az canlı yaşayabilir. İnci kefali, bu zor koşullara uyum sağlayarak Van Gölü'nde yaşayabilen ender balık türlerinden biridir. İnci kefalleri her yıl ilkbaharda yumurtlamak için gölden ayrılır ve göle dökülen tatlı su derelerine doğru göç eder. Göç sırasında akıntıya karşı yüzer, küçük şelalelerin üzerinden atlayarak ilerlerler. Yumurtalarını bırakan balıklar göle geri döner. Yumurtalardan çıkan yavrular da bir süre sonra akıntıyla göle iner. Göç eden balıklar, gölün çevresinde yaşayan martılar gibi bazı kuşlar için de önemli bir besin kaynağıdır.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

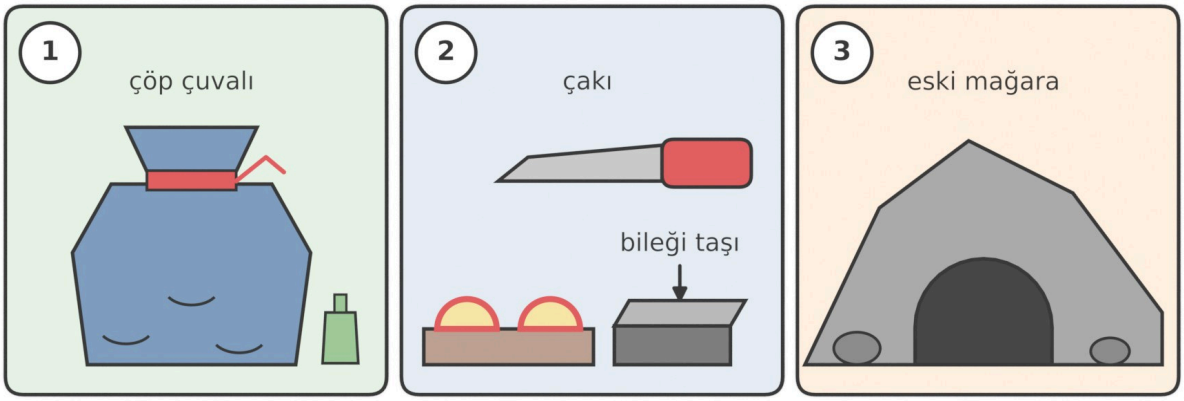
3.1. Bu metni en iyi özetleyen kelimeleri düşününüz. Metin için üç anahtar kelime belirleyip tabloya yazınız. (9 puan)

1. Anahtar kelime	2. Anahtar kelime	3. Anahtar kelime

3.2. Emir, bu metin için hazırladığı anahtar kelime listesine "martı" kelimesini de eklemiştir. Emir'in seçimi uygun mudur? Metinden hareketle gerekçesiyle açıklayınız. (6 puan)

4. Geçen cumartesi okulumuzun yürüyüş kulübüyle şehrin yakınındaki ormana gittik. Yol boyunca yerdeki çöpleri toplayıp bir çuvala doldurduk. Rehberimiz Hasan Bey, dolan çuvalın ağzını **(1)** iple sıkıca bağladı. Öğle molasında elmaları dilimlerken çakısının ağzının **(2)** körelmiş olduğunu fark etti; çantasından çıkardığı küçük bileği taşıyla çakısını biledi. Öğleden sonra bir tepeye tırmandık ve eski bir mağaranın ağzına **(3)** kadar gittik. Fenerle içeri baktığımızda tavandan sarkan sivri taşları gördük. Dönüşte Hasan Bey, ormanı temizlediğimiz için hepimize birer doğa dostu rozeti verince ağzımız kulaklarımıza vardı.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

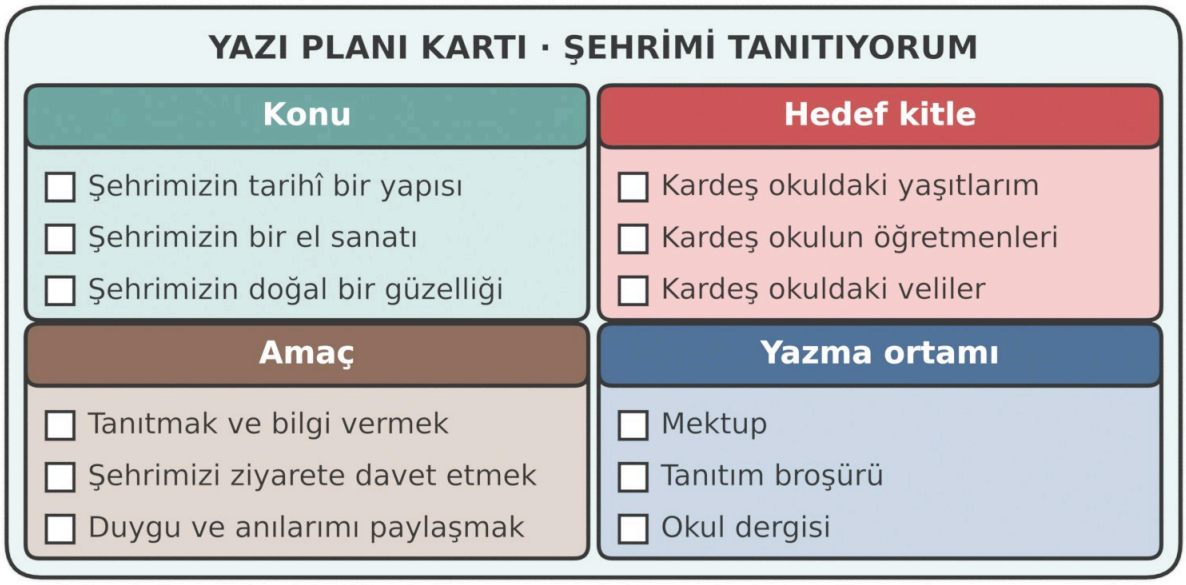
4.1. Metindeki numaralı "ağız" kelimeleri farklı anlamlarda kullanılmıştır. Görsellerden de yararlanarak her birinin anlamını tabloya yazınız. (9 puan)

Numara	"Ağız" kelimesinin metindeki anlamı
(1)	
(2)	
(3)	

4.2. Metinde "ağız" kelimesinin geçtiği bir deyim de vardır. Bu deyimi yazıp anlamını açıklayınız. (3 puan)

4.3. Bu kez "ağız" kelimesini "yüzümüzde bulunan, konuşmaya ve yemek yemeye yarayan organ" anlamıyla kullanarak bir cümle kurunuz. (3 puan)

5. Okulunuz, başka bir ildeki kardeş okulla "Şehrimi Tanıtıyorum" adlı bir yazışma etkinliği düzenlemektedir. Siz de bu etkinlik için bir yazı hazırlayacaksınız. Yazınızı planlamak için aşağıdaki kartı kullanınız.

5.1. Kartın her bölümünden bir seçenek belirleyiniz ve seçimlerinizi tabloya yazınız. (4 puan)

Konu	Hedef kitle	Amaç	Yazma ortamı

5.2. Kartta seçtiklerinize göre kardeş okula gönderilecek, en az altı cümlelik bir yazı hazırlayınız. Yazınıza uygun bir ifadeyle başlayınız, düşüncelerinizi bağlayıcı ifadelerle sürdürünüz ve uygun bir ifadeyle bitiriniz. (16 puan)

.....

.....

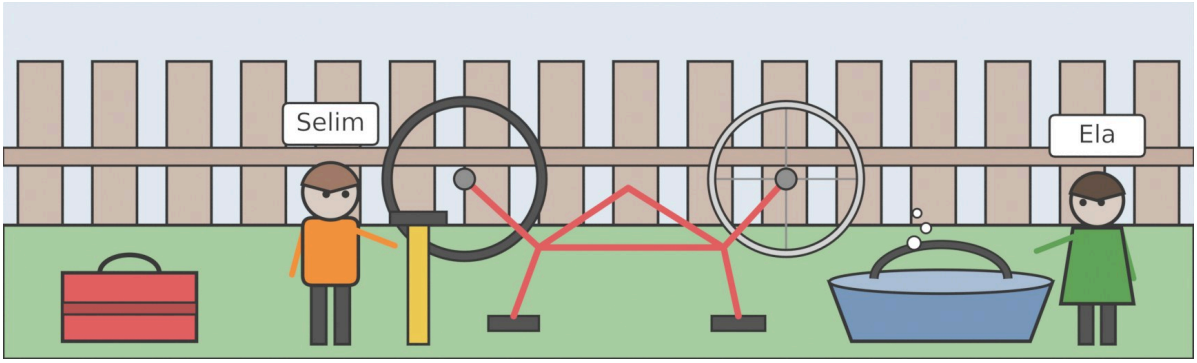
.....

.....

.....

.....

6. Selim ile arkadaşı Ela, bahçede bisikletin patlak lastiğini tamir etmektedir.

6.1. Selim ile Ela'nın yaptığı işi anlatan üç cümle yazınız. Her cümlede virgülü aşağıdaki görevlerden birine uygun olarak kullanınız. (12 puan)

a) Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul veya teşvik bildiren kelimeyi ayırma
b) Sıralı cümleleri ayırma
c) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlesini belirtme

6.2. Aynı tamir işiyle ilgili, aşağıdaki yazım kurallarının her birini uyguladığınız birer cümle yazınız. (8 puan)

a) Soru eki "mi"nin kullanıldığı bir cümle
b) Ayrı yazılan "ki" bağlacının kullanıldığı bir cümle
c) Bitişik yazılan "-de/-da, -te/-ta" ekinin kullanıldığı bir cümle
ç) Ayrı yazılan "de/da" bağlacının kullanıldığı bir cümle

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
2	T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
3	T.O.6.16. Bilgilendirici metinde anahtar kelimeleri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme; KB2.17. Değerlendirme
4	T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	TAB2. Okuma; KB2.4. Çözümleme
5	T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	TAB4. Yazma; KB2.17. Değerlendirme
6	T.Y.6.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	TAB4. Yazma; KB2.17. Değerlendirme

PUANLAMA TABLOSU						
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**TOPLAM**
15	*15*	*15*	*15*	*20*	*20*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 2** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 6. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(5 puan)**: Yer: apartmanın bahçesi ve arkasındaki yokuş **(2 puan)**. Zaman: ocak ayının ortasında, karlı bir cumartesi sabahı **(3 puan)**. Yalnızca "kışın" ya da yalnızca "cumartesi günü" yazan cevaba zaman için 2 puan verilir.
- 1.2 **(5 puan)**: İki uzun tahtanın ön uçlarını karda takılmasın diye yuvarlak biçimde yonttuklarını **(2 puan)**, bu tahtaların üzerine oturmak için kısa tahtalar çakıp kızağın önüne çekmek için bir ip bağladıklarını **(3 puan)** belirten cevaplar.
- 1.3 **(5 puan)**: Kızak bitince çocukların akşama kadar yokuştan sırayla kaydığını yazma **(3 puan)**. Ertesi gün Duru'nun, kızağı olmayan çocuklar da kayabilsin diye apartmanın kapısına "Kızağımızı paylaşıyoruz!" yazan bir kâğıt astığını yazma **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap:

1.1. Olaylar apartmanın bahçesinde ve apartmanın arkasındaki yokuşta geçmektedir. Olayların zamanı ocak ayının ortasında, her yerin karla kaplı olduğu bir cumartesi sabahıdır.

1.2. Nuri Amca çocukken iki uzun tahtanın ön uçlarını karda takılmasın diye yuvarlak biçimde yontardı. Bu tahtaların üzerine oturmak için kısa tahtalar çakar, kızağın önüne de çekmek için bir ip bağlardı.

1.3. Kızağı bitirdikten sonra Berk ile Duru akşama kadar yokuştan sırayla kaydı. Ertesi gün Duru, kızağı olmayan çocuklar da kayabilsin diye apartmanın kapısına "Kızağımızı paylaşıyoruz!" yazan bir kâğıt astı.

Yanlış cevap: Olayların "köyde, okul bahçesinde, yaz tatilinde" geçtiğini yazmak; kızağın "plastikten, mağazadan alınarak" yapıldığını söylemek; kızak bitince "çocukların eve girdiğini" ya da Duru'nun kızağı "sattığını, sakladığını" yazmak metinle uyuşmadığı için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(5 puan)**: Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin (pehlivanların hazırlığının, er meydanının) tanıtılması ya da "geleneksel bir güreş şenliği olan Kırkpınar ve özellikleri" anlamına gelen cevaplar 5 puan alır. Yalnızca "kispet" ya da yalnızca "UNESCO" gibi bir ayrıntıyı konu olarak yazan cevaplara 1 puan verilir.
- 2.2 **(5 puan)**: Pehlivanların kispet adı verilen, manda derisinden dar paçalı pantolonu giydiğini **(2 puan)**, vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağladığını **(2 puan)** ve güreşe tutuşmadan önce peşrev yaptığını (ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak hafifçe sıçradığını) **(1 puan)** yazma.
- 2.3 **(5 puan)**: Pehlivanları adları ve nereli olduklarıyla yüksek sesle seyirciye tanıtmak **(3 puan)**; pehlivanlara dua ederek güreşi başlatmak **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap:

2.1. Metnin konusu, Edirne'de her yaz düzenlenen geleneksel güreş şenliği Kırkpınar Yağlı Güreşleri'dir.

2.2. Pehlivanlar önce kispet adı verilen, manda derisinden yapılmış dar paçalı pantolonu giyer. Sonra vücutlarını baştan ayağa zeytinyağıyla yağlar. Güreşe tutuşmadan önce de ellerini birbirine ve bacaklarına vurarak peşrev yaparlar.

2.3. Cazgır, pehlivanların adlarını ve nereli olduklarını yüksek sesle seyirciye duyurur. Ayrıca pehlivanlara dua ederek güreşi başlatır.

Yanlış cevap: Konuyu "UNESCO listesi", "zeytinyağı" gibi tek bir ayrıntıyla açıklamak; pehlivanların "spor ayakkabısı ve forma giydiğini" ya da "vücutlarını suyla ıslattığını" yazmak; cazgırın işini "güreşi hakem olarak yönetmek, pehlivanları yağlamak" diye açıklamak metinle uyuşmadığı için puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(9 puan)**: Metnin konusunu ve ana düşüncesini yansıtan her uygun anahtar kelime ya da kelime grubu 3 puandır. Kabul edilen cevaplar: inci kefali (kefal, balık), Van Gölü (göl), göç (göç etmek), tatlı su (dere), yumurtlama (üreme), uyum (zor koşullar). Aynı kavramı tekrar eden ikinci kelimeye (ör. "kefal" ve "inci kefali") ayrıca puan verilmez.
- 3.2 **(6 puan)**: Emir'in seçiminin uygun olmadığını belirtme **(2 puan)**. "Martı" kelimesinin yalnızca metnin sonunda göç eden balıkların bazı kuşlar için besin kaynağı olduğunu anlatan bir ayrıntıda geçtiğini, metnin ise inci kefalinin Van Gölü'ndeki yaşamını ve yumurtlamak için yaptığı göçü anlattığını, bu nedenle martı kelimesinin metnin içeriğini yansıtmadığını açıklama **(4 puan)**. Gerekçesi eksik ya da yalnızca "Martı önemli değil." biçiminde olan cevaplara gerekçe için 1 puan verilir.

Örnek doğru cevap:

3.1. inci kefali; Van Gölü; göç.

3.2. Emir'in seçimi uygun değildir. "Martı" kelimesi metinde yalnızca bir kez, göç eden balıkların kuşlar için besin kaynağı olduğu anlatılırken geçmektedir. Metin ise inci kefalinin Van Gölü'nde nasıl yaşadığını ve yumurtlamak için derelere nasıl göç ettiğini anlatmaktadır. Bu yüzden martı, metnin içeriğini yansıtan bir anahtar kelime değildir.

Yanlış cevap: 3.1'de metnin ana düşüncesini yansıtmayan ayrıntıları anahtar kelime olarak yazmak (ör. "martı", "şelale", "soda", "Türkiye", "ilkbahar") puan almaz. 3.2'de Emir'in seçiminin uygun olduğunu söylemek ya da gerekçe olarak metinle ilgisi olmayan açıklamalar yapmak (ör. "Martılar balıktan büyük olduğu için") ilgili ölçütte puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(9 puan)**: Her doğru anlam 3 puandır. (1) Çuvalın açık tarafı, içine bir şey konulan açıklığı (TDK, "ağız" maddesi: "Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı"). "Çuvalın üst kısmı" yazan cevap da doğru kabul edilir. (2) Çakının keskin tarafı, kesen yüzü (TDK, "ağız" maddesi: "Kesici aletlerin keskin tarafı"). "Çakının bıçağı" yazan cevaba 2 puan, "ucu" yazan cevaba 1 puan verilir. (3) Mağaranın girişi (TDK, "ağız" maddesi: "Giriş yeri"). (3) için yalnızca "kapı" ya da "delik" yazan cevaba 2 puan verilir.
- 4.2 **(3 puan)**: Deyimi ("ağzı kulaklarına varmak") bulma 1 puan; anlamını yazma 2 puan: çok sevinmek (TDK: "çok sevinmek").
- 4.3 **(3 puan)**: "Ağız" kelimesinin organ anlamında kullanıldığı anlamlı ve kurallı bir cümle 3 puan. Metindeki deyimi aynen yazmak bu maddede puan almaz.

Örnek doğru cevap:

4.1. (1) Çuvalın açık tarafı, içine çöp konulan üst kısmı. (2) Çakının keskin tarafı. (3) Mağaranın giriş yeri.

4.2. Deyim: "ağzı kulaklarına varmak". Anlamı: Çok sevinmek.

4.3. Diş hekimi muayene için ağzımı açmamı istedi.

Yanlış cevap: 4.1'de "ağız" kelimesine üç kullanımda da "yüzdeki organ" anlamını vermek ya da (1) için "çuvalın dibi", (2) için "çakının sapı", (3) için "mağaranın en iç kısmı, tavanı" gibi metinle uyuşmayan anlamlar yazmak ilgili satırda puan almaz. 4.2'de deyim yerine "bileği taşı" gibi bir kelime grubunu yazmak; 4.3'te "ağız" kelimesini "giriş yeri, açık taraf" gibi başka bir anlamda kullanmak yanlış kabul edilir. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(4 puan)**: Kartın her bölümünden bir seçeneğin yazılması 1 puandır (konu 1, hedef kitle 1, amaç 1, yazma ortamı 1). Bir bölümden birden fazla seçenek yazılırsa o bölüme puan verilmez.
- 5.2 **(16 puan)** aşağıdaki ölçütlere göre puanlanır. Yazım ve noktalama yanlışları anlamı bozmadıkça bu soruda puan kırma nedeni değildir.

Ölçüt	Puan	Açıklama
İçerik ve amaç	5	Yazı seçilen konuyu işliyor ve seçilen amaca hizmet ediyor: tanıtmak için açıklama ve örnek, davet etmek için öneri ve çağrı, duygu paylaşmak için anı ve duygu ifadeleri kullanılmış **(5 puan)**. Konuya uygun ama amaçla ilişkisi zayıf **(3 puan)**; konuyla kısmen ilgili **(1 puan)**.
Hedef kitle ve ortam	3	Hitap ve kelime seçimi seçilen okura ve ortama uygun (ör. yaşıtlar için samimi, öğretmenler ve veliler için saygılı hitap; mektupta selam ve imza) **(3 puan)**; kısmen uygun **(1 puan)**.
Yapı	2	Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri belli; en az altı cümle birbirine bağlı **(2 puan)**; bölümler belirsiz ya da altıdan az cümle **(1 puan)**.
Başlatma ifadesi	2	"Sevgili kardeş okul arkadaşlarım", "Size yaşadığım şehirden söz etmek istiyorum.", "Hiç … gördünüz mü?" gibi bir ifade.
Sürdürme ifadeleri	2	"Bunun yanında", "Ardından", "Örneğin", "Ayrıca" gibi en az iki ifade **(2 puan)**; bir ifade **(1 puan)**.
Sonlandırma ifadesi	2	"Son olarak", "Sözlerimi bitirirken", "Kısacası" gibi bir ifade.

Örnek doğru cevap:

5.1. Konu: Şehrimizin bir el sanatı. Hedef kitle: Kardeş okuldaki yaşıtlarım. Amaç: Şehrimizi ziyarete davet etmek. Yazma ortamı: Mektup.

5.2. Sevgili kardeş okul arkadaşlarım, size yaşadığım şehir Kütahya'nın en güzel el sanatını, çiniyi anlatmak istiyorum. Şehrimizdeki atölyelerde ustalar, beyaz tabakların üzerine ince fırçalarla mavi ve turkuaz çiçekler çizer. Ardından tabaklar fırında pişirilir ve parıl parıl parlar. Bunun yanında bazı atölyelerde ziyaretçiler kendi tabaklarını da boyayabilir. Ayrıca ustaların çalışmasını yakından izleyebilirsiniz. Son olarak sizi şehrimize davet ediyorum; gelin, birlikte bir çini atölyesini gezelim! Sevgiyle, Arda (İçerik ve amaç 5 + Hedef kitle ve ortam 3 + Yapı 2 + Başlatma 2 + Sürdürme 2 + Sonlandırma 2 = 16 puan)

Yanlış cevap: 5.1'de kartta olmayan seçenekler yazmak ya da tabloyu boş bırakmak; 5.2'de seçilen konuyla ilgisi olmayan bir metin yazmak, birbirinden kopuk cümleler sıralamak, başlatma, sürdürme ve sonlandırma ifadelerine hiç yer vermemek ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(12 puan)**: Her cümle 4 puandır: virgülün istenen görevde ve doğru yerde kullanılması 3 puan; cümlenin anlamlı olması ve görseldeki tamir işiyle ilgili olması 1 puan. a) "Evet, hayır, peki, tamam, haydi" gibi kelimelerden sonra virgül konmalıdır. b) Yüklemleri ayrı iki cümle virgülle ayrılmalıdır. c) Tırnak içine alınmayan alıntı cümlesinden sonra, "dedi, diye sordu" gibi ifadelerden önce virgül konmalıdır.
- 6.2 **(8 puan)**: Her cümle 2 puandır: istenen yapının kurala uygun yazılması 1 puan, cümlenin anlamlı ve görseldeki tamir işiyle ilgili olması 1 puan. a) Soru eki "mi" ayrı yazılmalı, kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne uymalıdır (ör. "sağlam mı", "delik mi"). b) "ki" bağlacı ayrı yazılmalıdır (ör. "öyle … ki", "Biliyorum ki …"). c) Bulunma hâl eki bitişik yazılmalıdır (ör. "bahçede, leğende, lastikte"). ç) "de/da" bağlacı ayrı yazılmalıdır (ör. "Selim de").

Örnek doğru cevap:

6.1. a) Haydi, lastiği şimdi şişirelim. b) Selim tekerleği çıkardı, Ela iç lastiği suya batırdı. c) Delik tam burada, dedi Ela.

6.2. a) Lastik artık sağlam mı? b) Lastik öyle hızlı söndü ki hepimiz şaşırdık. c) Bisikleti bahçede tamir ettik. ç) Selim de pompayı getirdi.

Yanlış cevap: 6.1'de virgülü istenen görevden farklı bir görevde kullanmak (ör. sıralı cümleler istenirken yalnızca "pompa, yama ve tornavida" gibi eş görevli kelimeleri sıralamak) ya da virgül kullanmamak ilgili cümlede puan almaz. 6.2'de soru ekini bitişik ("sağlammı"), "ki" bağlacını bitişik ("söndüki"), bulunma hâl ekini ayrı ("bahçe de") ya da "de" bağlacını bitişik ("Selimde") yazmak yanlış kabul edilir. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.